

27.04.26

Stortingets behandling av Prop. 39 L (2025 -2026) – Finans Norges merknader

Finansdepartementet har i Prop. 39 L (2025-2026) fremmet forslag til endringer i finansforetaks-loven og visse andre lover på finansmarkedsområdet. Finans Norge har følgende merknader:

- Finans Norge slutter seg til Finansdepartementets vurdering av at endringene som foreslås ikke innebærer en vesentlig endring av regelverket, men noen av forslagene er like fullt viktige for næringen. Dette gjelder særlig presiseringene i reguleringen av taushetsplikt, hvor det nå åpnes for mer deling av informasjon for å bekjempe økonomisk kriminalitet.
- I lovproposisjonen foreslås også enkelte justeringer i kravene til ulike typer meldinger som finansforetak skal avgi til Finanstilsynet. Med lovendringene vil det åpnes for enkelte forenklinger i kravene, basert på proporsjonalitet og forenkling. Dette er positive bidrag til å redusere finansnæringens administrative kostnader.
- For øvrig minnes om at det er av stor betydning for konkurransen i det norske finansmarkedet at norske og utenlandske aktører som driver virksomhet i Norge underlegges tilsvarende krav som EU. Regelverksendringer bør gjennomføres på samme måte og til samme tid som resten av EØS-området. Det er viktig å redusere etterslepet i EØS-avtalen.
- Betydningen av lojal og korrekt gjennomføring av nye EØS-regler er særlig fremtredende innenfor kapitalmarkedsområdet, ettersom det norske finansmarkedet er tett integrert med markedene i EU.

Økt adgang til å dele informasjon i kampen mot økonomisk kriminalitet

I Prop. 39 L (2025-2026) pkt. 5 foreslås å gi finansforetak utvidet adgang til informasjonsdeling med politiet, offentlige myndigheter og andre finansforetak som ledd i forebygging og avdekking av bedrageri, misbruk av elektroniske identiteter eller annen alvorlig kriminalitet. Samtidig foreslås det nærmere regler om behandling av personopplysninger for å sikre at utveksling av taushetsbelagt informasjon skjer på en betryggende måte.

Forslaget som nå fremmes er et viktig skritt i kampen mot økonomisk kriminalitet. Ifølge tall fra Finanstilsynet forhindrede bankene svindelforsøk for om lag 1,6 mrd. kroner i 2024, mens faktiske tap ved svindel i 2024 samlet utgjorde om lag 1,2 mrd. kroner. Omfanget av svindel øker, til tross for at bankenes systemer stopper en stadig større andel av forsøkene.

Både finansnæringen og offentlige myndigheter står bak forslaget som nå er fremmet. Dette er et lite, men viktig skritt i arbeidet for å forhindre svindel og bedragerier. Fortsatt høyt trykk – både fra offentlige reguleringsmyndigheter, Finanstilsynet og næringen selv – er viktig for å slå tilbake kriminalitetsbølgen som på dette området har rammet bankene og deres kunder med full styrke i senere tid.

Gjennomføring av CRD 6 mv.

En sentral del av lovproposisjonen gjelder gjennomføring av siste versjon av kapitalkravsdirektivet CRD 6 mv. Overordnet handler implementeringen her om å gjennomføre EU-krav på en mest mulig hensiktsmessig måte, se Prop. 39 L (2025-2026) pkt. 4 og 6-9.

For finansnæringen er det av stor betydning at norske myndigheter benytter de mulighetene som finnes i regelverket for å redusere administrative byrder knyttet til praktisering og etterlevelse av finansreguleringen. Ikke minst bør det være et mål å redusere antallet meldinger til Finanstilsynet og andre offentlige myndigheter, samt krav til forhåndsgodkjenning av ulike disposisjoner i banker og kredittinstitusjoner, samt enkelte andre finansforetak. I lovforslaget gjøres enkelte positive grep på dette området:

- Det gjøres visse tilpasninger i reguleringen av meldeplikt til Finanstilsynet ved porteføljeoverdragelser av vesentlig omfang. Her åpnes det nå for at det kan gis unntak for grupper av foretak etter en risikobasert vurdering, se pkt. 4.10..
- Et tilsvarende unntak innføres i reglene om egnethetsvurderinger. Virkeområdet for hvilke personer i ledelse, nøkkelpersoner og styret som skal egnethetsvurderes videreføres, men det blir større fleksibilitet for å gi unntak fra meldepliktene basert på risikobasert vurdering, se pkt. 4.7.

I lovforslaget følges også opp et innspill fra Finans Norge om en endring i regelverket som åpner for at departementet kan fastsette bufferkrav for nasjonalt systemviktige foretak helt ned til 0 prosent. Dette åpner for at en reduksjon av disse kapitalkravene, se pkt. 4.12. Selv om ingen av disse endringene vil bety store endringer i finansforetakenes reguleringsbyrde, er det likevel eksempler på at det er mulig å forenkle dersom man benytter det handlingsrommet som finnes i EØS-regelverket.

Utvidet adgang til å yte lån mellom foretak

Etter finansforetaksloven er finansieringsvirksomhet en konsesjonsbelagt tjeneste. Dette innebærer at det kun er enkelte typer finansforetak (typisk banker), som kan yte lån og garantier til andre foretak. Dette omtales ofte som kredittmonopolet. Foretak utenfor finanssektoren kan kun yte lån til andre foretak innen konsern, med unntak av enkeltstående tilfeller, jf. finansforetaksloven § 2-1 tredje ledd.

Finanstilsynet foreslo opprinnelig et mer begrenset unntak, som Finans Norge og NHO ba departementet om å utvide. Departementet foreslår i Prop. 39 L (2025-2026) pkt. 3 å utvide unntaket for å yte lån mellom foretak, slik at lån også kan gis til "tilknyttede selskap" utenfor konsernforhold, dvs. foretak hvor eierandelen er 20 prosent. Forslaget er begrunnet i et praktisk behov for å kunne yte finansiell bistand mellom foretak med nære eierrelasjoner på en enklere måte enn å måtte skyte inn egenkapital.

Forslaget vil innebære at store norske konsern som Equinor og Hydro kan yte finansiering til selskaper der de er deleiere, men som ikke er en del av konsernet. Endringen har også betydning for finansiering av boligprosjekter, hvor eiere/deleiere gir garantier som bidrag til bankenes kreditt. Det er positivt at Finansdepartementet lytter til innspill fra næringen og tar aktive grep for å gjøre finansregelverket mer praktikabelt.